

զարէ՛ դար կերպարանախօխու-
 թեանց ցուցանիւնքն հրատարակուի՛ն
 հանդերձ պատմական համապատաս-
 խան մանթոնութեանմբ, յայնմ
 պիտի տեսնիր թէ՛ Հայ լեզուն ալ
 կրամ է յաւէտ ցեղական, բնակա-
 վայրական, ընկերական ու քաղա-
 քական աղբիւրգծիմենիւն, պիտի
 տեսնենք՝ թէ՛ լեզուն զարգացած է
 ընկերական վիճակին հետ, թէ՛ լե-
 ղուն փոփոխութիւն կրած է բնա-
 կավայրի փոփոխութեան հետ. թէ՛
 լեզուն պատմութեամբ յաղորդեալ
 կամ ձախողութեան համեմատ բա-
 րեփոխուած է՝ յաւէտ կամ նուազ,
 թէ՛ լեզուն խաղաղարուած կամ հե-
 խացած է ցեղային խնամութեամբը
 թէ՛ լեզուն՝ ի մի բան՝ ենթարկած է
 կենսաբանական օրինակ, իբրեւ
 գործարանատու մարմին՝ Գործար-
 անը չեն ընդունիր զայս, եւ այդ
 պատճառաւ ըսի թէ՛. Լիդեի գա-
 բարեան չէ. զի Լիդեին համեմատ
 լեզուներն ալ գործարանատու մարմ-
 նոց դատուն կը պատմանին. Գլխա-
 ւելէն Լեւոնի պարտութենէն՝ Նախարարին
 մէջ, այս նկատմամբ ընդարձակ-
 ընէ՛ նա խոսած է՝ լեզուներն ալ
 յստակ եւ իշխանական ու յստակ
 էր մեծ իմաստասէր մասնագ-
 ըրն. Այդ օրքանից գործէն կը
 ընտել հատուածոյ մը թաղմանու
 թիւնն էր երբեմն հրատարակուի՛ն
 սոյն էջերուն մէջ իսկ ՝ Այլ էր հը-
 թանք այդքան հեռու. վնասը
 վնասի աւելի մօտ չէ՞ Բարեկա-
 կամ՝ Բաւոտեանականութիւնն. -
 Լեւոն Լիդեի լեզուէն առաւել ըս-
 տանի չէ՞ մեզ Հայր Արեւն Այլու-
 եանի լեզուն, այդ իմաստասէր փա-
 նականի, այդ Պ. Պարպուկ տաք
 կ'արդասանէ վառաւոր անունն ա-
 ռանց հասկացած ու թապալանած ըլ-
 լալու քինանկան քերականութիւնը,
 յոյժ պայծառ կերպով, որ հոսով

լեղուաց կեանքին, — ծննդան,
դարգացման և անկեան վրայ Սեյ
աւելի մօտ բացմանմուն չալը Սե
րովբէ Տէրվիշեանն ալ՝ ոչ ապագէն
վը հռչակէ յար լեղուներու արեւ
չըրջուրեան օրէնքն, — այց վրայէ
հրօշոք ներգրեւի Պարսն Ռիշան.
հացւորն և բոլոր գրաբարեան լամ
քըն՝ երկավթեայ կամ՝ աղամանը
եայ ըլլայ :
(Մատենադարանի Գրառքի Ամսոյ
Երեւանի Արքեպիսկոպոսի Լուսին)

խորհրդի խորհրդին մեկ՝ մեր երկարատև
միջոցին ։
Դուք որ չլուրս մնալիս ։
Կարգապետ մը գտնինք քեզ ։ Կըսեն
այլ ։ և մի դատարի մեջնեն ։
Գրասենեակներուն մէջ պայտոն
ճարարացպետը, կուտում քեզ
ունդայր բնականաբար կը միախառն
անաւայր ։ որ ինք ըլլէ որին վերտախ
անհոգութեամբ, որ տոնն օր վերանգ
րողը յատուկ է ։ բայց ես, որ անո
ւամբ քայլութիւնը չունէի, բնաւ յօժա
ւարիկն արճաքս վերսկսելու ։ Որդա
ցիկ, շատ հետաքրքրաշարժ բնու
թիւն էի որ տեսած էի, բայց բաւակա
նեմ ։ և բնաւ բազմաթիւ չէի զգար դա
ւերարդանալու ։
Ըր միայն հեղձում կը պատճառէր ինձ
թիւն չունէի գտնիլ տակ աշխատելու
վիճիկից տակ, մինչև իսկ անձրեւոտ
տակ, կեանքն տալի կը յարմարէր ինձ
Գասպար հօրեղբոր և վարձարտի
էր ։ և միւսը ցուցեալ իմ ապառն
ողութեան հակառակ ինկելու վրայ
վճիկի, « կեղծամիտ ես » քսաւ ինձ
տուն չէի կընար պրտնետանել
տալիս չէի ունեւ, որովհետեւ կ'ա
րասենեակներուն մէջ գործածել զի
իւր դատարուն ուշադրութիւն ընե
լու ։ Զամարտի ճամբարտութիւնն պատ
մարտի ։
Ինչ քան օդի մէջ ապրիլ և ապտոն
ն կենեք վարել, ըսաւ ինձ ։ Իրաւուն
անապղձ հակառակելու, տղաւ ։ ինչ
պէս ըրէ ։
Ես ըսածը ։ ապտոն օդի տակ ապ
տոն ։

ըրկը կը սիրէի, և զայս յոյժ լաւ վերին մէջ բանտարկութեանս մի անպատիժ վարժուիլ ուզած տեղը ընելու, և իւր տնէնքն տէր ինկելու երբոր միշտատէրէն վիւ վարձը թիւս տխուր և մտահոգ կ'երեւարձաւուր։ Կը պատասխանէր միշտ վիճակէն էր այն։ Բայց երբ ըսի ի ճանաչող պիտի երէնեմ, այն ժառանգեալ ինքնատուրեցեալ իմ տրտման — Ուրեմն զիս չպիտի թողուր։ Այս խօսքին վրայ ձեռնդրուի հաճութեան, իմ վրաս կառկածած ինքն իմ արտապատիւթիւնն ծածկելու ցեր էի անոր խանդադորով բարեկրկնութիւնով։

Վասն զի այն ազդեցիկ բարեկրկնութեան ոչ անսկզբանէ չա՛հէ։ Միթէ ճարտու համար պէտք չունէր ինձ հայթայթել։

Եւ ճշմարիտը խօսելով, այնպէս ունէր զորս եւ չունէի անոր չափ յայտնաբերութիւն ունէր անկողնանքն ինկելու, երգելու, ջութակով, ամսով լսելէ զատ, ինձմէ աւելի դիտելով տուրաբան ընկերութիւնն, և ինչպէս ձեռքը դրայնք խոթելու։ Իւր օրհայտնածքով, իւր սպիտակ ակտադեմքով ամենէն կծծի սիրտերը կ'աւանդէր ինքնաբերական յառաջանքով զանազան, հաճող կ'զգային հաճեալ։

Այնչափ ճշմարիտ էր այս, որ կարճ արշաւանայտ միջոցին, մինչեւ թաւալելու թիւնն կ'ընէի, տասնէն էր, որ մեծ դուռնու մ'երէ։

Արդէն հարկուր բասն և ութն քա-

դրացած էի զառի-
րցին. ոչ որ կրնայ
երթալու, ուղածն
էրու ի վառս, Մա-
կը հարցնէի պատ-
էն իւր սովորական
են թէ քրեք օրէն
անակ վրայ վաթ-
թիւ թեան պատճառն
, աղաղակեց ։
ուռած մը տուի ի-
ուռն, և քիչ մ'ա-
ւամար, քոր զդա-
ղամուծեան աղա-
մու թեան ներշնչեալ
ս իւր ապրումստը
կարող էր միայնակ
սի բնածին ձիրքեր
նախ ինձմէ աւելի
նշուազարեան զոր-
ն դեր կատարելու ։
հարկադրել «պա-
սկիւմէր իւր քաղցր
սկիւմէր» իւր քաղցր
ներով, իւր անկեղծ
չարժէք, և առանց
լինելու կը դիւրեւ
լինելով անոր ։
Բարեի հետ ըրած
են ես հանքին մէջ
ուծ ֆրանք շահած
անք ունէիք պա-

ուիթ. փրանք այլ Մաթիայի չափով
բառաստունը վեց փրանքի դումար մը
կոլը գնեցու համար չորս փրանք մի.
Գեր հանքին մէջ աշխատիլ, բայց և
լծեամբ մեկնեցալ վառսէն, վասն զի
բաժնուիլ Ալեքսիէն, Գաապար հօրիւ
հապետէն : Բայց իմ բաղիւ էր բաժ-
նիրած անձերէս :

ս և սնայուտակը կրնակս, նորէն լեռան
նը փաթիլ հետ, որ ուրախութենէն
կ'ի թաւալէր :

Ինիմ որ հաճոյք մ'զգացի, երբոր վառ-
սով, ոտքս դետիմը կը դարսէի : Եր
գետնէն բուրբոլիմ ետքի կեդրիւ
ան աքեւ, գեղեցիկ ծառեր :

Են առաջ, Մաթիայի հետ երկար վի-
րած էինք մեր բռնելիք ուղիւ
սն զի քարաէ կաղալը սոյրեցուցած
եւ կ'երեւալայէր թէ հեռաւորու
լ քաղաք համար ինչ որ են, քարտէսի
քաղաք քաղաք երթալու համար նոյնն
ու դէմ կարծիքները լաւ մը կ'առնէ
էինք զիսխանէ իւսէն և անտի Շա-
ն, Բլեքմիսին անցնիլ, որ չատ չէր եր-
ւ, և չուրերու քաղաքաց մը ներ-
ալու առաւելութիւնն ունէր, վասն զի
անդնեբով իլ էին Սէն Նեքթըրի
այաղէ, և Պուռսիսի հանքային բազ-
ու թաւալիլութիւն կ'ընէի, Մաթիայ
միջոցին արջ լապտիկի մը պատահէր
արի քաղաքները կ'երթար, ուր ըսեի
զի չափսիւ Սըր՝ Մաթիայ ստակ չա-
սորենկով թէ հարելու յիսուն փրանք
(Շրքառաւիկէ)

տը թխարէ, տեսէ՛ք՝ ձեռներուն դե-
պս կի՛ն՝ մաքառած է՝ մաշուան դէմ՝

